

UDC 881.161.1
DOI: 10.34671/SCH.SVB.2021.0502.0005

©2021 Контент достъпен според лицензията CC BY-NC 4.0
This is an open access article under the CC BY-NC 4.0 license
<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>

ЛЕКСЕМАТА МИСЪЛ В БЪЛГАРСКИЯ ЕЗИК И НЕЙНИТЕ СЕМАНТИЧНИ ЕКВИВАЛЕНТИ В НЕМСКИЯ ЕЗИК

© Авторът(е) 2021
ORCID: 0000-0002-1608-8567

ИЛИЯЗОВА Айля Реджеб, PhD, главен асистент

Шуменски университет „Епископ Константин Преславски“

(9700, България, Шумен, ул. „Университетска“, №115, e-mail: a.iliyazova@shu.bg)

Анотация. Настоящото психолингвистично изследване е насочено към анализ на лингвистични факти в подкрепа на хипотезата, че хората са склонни да вярват в това, че те мислят рационално и тази склонност има своя езиков израз в лексикални езикови обекти, които те използват с комуникативна цел. За да изтъкнат „рационалното“ в начина си на мислене при общуване с другите, носителите на даден език „разчитат“ на лексикални единици, представляващи разнородни по състав (от морфосинтактична перспектива) конструкции, които се асоциират със семантични цялости. Хипотезата има и своето продължение: приемайки за изходна величина лексемата *мисъл* в българския език, се търсят примери (лексикални репрезентации и контекстуални значения) в немския език, които да са в полза на предположението, че в немския език преобладават лексеми, чиито семантични признаци оформят профила на характеристиката *рационалност* – за сметка на по-малкия брой репрезентации на лексикални единици, чрез чиито семантични признаци в езиков план да се представи характеристиката *експресивност*. Работата се базира на теза на психолозите Даниъл Канеман и Амос Тверски за двете системи, ръководещи нашето мислене: система 1 – бърза, интуитивна и емоционална, и система 2 – бавна, съзнателна и логична. Изследването е когнитивно ориентирано – за доминиращи се приемат семантичните параметри, същевременно то се опира и на лексико-семантичното равнище при проучване на лексиката (на това равнище отделните значения се разглеждат самостоятелно като лексико-семантични варианти на думата).

Ключови думи: рационалност, интуитивно мислене, характеристики, семантични признаци на лексемата, еквиваленти.

THE LEXEME THOUGHT IN BULGARIAN AND ITS SEMANTIC EQUIVALENTS IN THE GERMAN LANGUAGE

© The Author(s) 2021

ILIYAZOVA Aylya Redzheb, PhD, Chief Assistant

University of Shumen “Bishop Konstantin Preslavski”

(9700, Bulgaria, Shumen, Universitetska №115, e-mail: a.iliyazova@shu.bg)

Abstract. The current psycholinguistic research focuses on the analysis of linguistic facts in support of the hypothesis that people tend to believe that they think rationally, and this tendency has its linguistic expression in lexical linguistic objects that they use for communicative purposes. In order to emphasize on the rational in their way of thinking when communicating with others, native speakers rely on lexical units, representing heterogeneous in composition (from a morphosyntactic perspective) constructions that are associated with semantic wholes. The hypothesis also has its continuation: taking as a starting point, the lexeme *thought* in Bulgarian, to look for examples (lexical representations and contextual meanings) in the German language, which are in favor of the assumption that in the German language predominate lexemes whose semantic features form the profile of the *rationality* characteristic - at the expense of the smaller number of representations of lexical units, through the semantic features of which in the linguistic plan to present the *expressiveness* characteristic. The work is based on the thesis of psychologists Daniel Kahneman and Amos Tversky about the two systems that guide our thinking: system 1, which is fast, intuitive and emotional, and system 2, which is slow, conscious and logical. The research is cognitively oriented - the semantic parameters are considered dominant, while at the same time it is based on the lexical-semantic level in the study of vocabulary (at this level the individual meanings are considered independently as lexical-semantic variants of the word).

Keywords: rationality, intuitive thinking, characteristics, semantic features of the lexeme, equivalents.

ЛЕКСЕМА МЫСЛЬ В БОЛГАРСКОМ ЯЗЫКЕ И ЕЕ СЕМАНТИЧЕСКИЕ ЭКВИВАЛЕНТЫ В НЕМЕЦКОМ ЯЗЫКЕ

© Автор(ы) 2021

ИЛИЯЗОВА Айля Реджеб, PhD, ассистент

Шуменский университет им. Епископа Константина Преславского

(9700, Болгария, Шумен, ул. „Университетска“, №115, e-mail: a.iliyazova@shu.bg)

Аннотация. Настоящее психолингвистическое исследование сосредоточено на анализе лингвистических фактов в поддержку гипотезы о том, что люди склонны полагать, что они мыслят рационально и эта тенденция находит свое лингвистическое выражение в лексических языковых объектах, которые они используют в коммуникативных целях. Чтобы подчеркнуть „рациональное“ в своем образе мышления при общении с другими, носители языка „полагаются“ на лексические единицы, представляющие разнородные по составу (с морфосинтаксической точки зрения) конструкции, связанные с семантическими целостностями. Гипотеза также имеет свое продолжение: взяв за отправную точку лексему *мысль* в болгарском языке, исследователь ищет примеры (лексические выражения и контекстуальные значения) в немецком языке, подтверждающие предположение, что в немецком языке преобладают лексеми, семантические особенности которых формируют профиль характеристики *рациональности* – за счет меньшего количества репрезентаций лексических единиц, через семантические особенности которых в языковом плане представить *выразительность*. Работа основана на тезисе психологов Дэниела Канемана и Амоса Тверски о двух системах, которые направляют наше мышление: о системе 1, которая является быстрой, интуитивной и эмоциональной, и о системе 2, которая является медленной, сознательной и логической. В исследование когнитивно ориентировано – семантические параметры считаются доминирующими, при этом оно основано на лексико-семантическом уровне при изучении лексики (на этом уровне отдельные значения рассматриваются независимо как лексико-семантические варианты слова).

Ключевые слова: рациональность, интуитивное мышление, характеристики, семантические характеристики лексем, эквиваленты.

ВЪВЕДЕНИЕ

Хората са податливи на когнитивни деформации,

способността им да преценяват критично е силно неадекватна, за разлика от умениято им да измислят „сценарии, обяснения и интерпретации“, заявяват в началото на 70-те години на 20 век израелските психолози Даниъл Канеман и Амос Тверски. Човешката преценка се деформира от „запомнящото се“, от миналия опит [1, с. 181, с. 194]. Спонтанен продукт на предшестващите познавателни действия на хората са *когнитивните схеми* [2, с. 40], които „[...] служат за възприемане, организиране и „преработване на информацията“ [...], но също така могат да причинят както нейното кодиране, така и нейното деформиране“ [3, с. 20-21]. По този начин когнитивните схеми действат и като „регулаторен механизъм, който подрежда, систематизира и насочва при осъществяването им познавателните (и други също) действия на човека“ [3, с. 22]. Търсейки механизмите в човешкия ум, които пораждат грешки, Канеман и Тверски разкриват „провала на човешката интуиция“ [1, с. 150]. Интуитивните очаквания на хората според Канеман и Тверски са управлявани от *системно погрешно възприятие* за света: „не че онова, което първо идва наум, е винаги погрешно, а по-скоро, че съществуването му в ума ви ви кара да се чувствате по-сигурни в правилността му, отколкото би трябвало“ [1, с. 205]. Интуитивното мислене съвсем не означава, че всички решения на хората са погрешни, много от нашите решения всъщност са правилни – по-скоро грешките се допускат, когато в усложнена ситуация хората, подвластни на емоциите си, правят прибързано погрешни избори, доверявайки се на интуицията си, като си мислят, че действат напълно рационално. Последни открития в невробиологията описват вземането на решения като соматичен маркер, определящ се от преживяването на вторичните емоции [4, с. 303], социални по своя характер, които се изразяват по различен начин, в зависимост от обществото, към което принадлежим. Когато се анализират решения, се проявява способността на хората за рефлексия, но особеното при нея е, че тя включва „[...] интерпретиране, анализиране, [...] преценяване, вземайки предвид нашите чувства и спомени“ [5, с. 314].

В своя лекция пред историци през далечната 1972 г. в Щатския университет на Ню Йорк в Бъфало, Амос Тверски описва човешката склонност към обяснения и интерпретации: „[...] тази способност да обясняваме онова, което не можем да предвидим, дори при липсата на всякаква допълнителна информация, представлява важна, макар и трудноуловима слабост на мисленето ни“ [1, с. 19]. Настоящата работа е инспирирана от основополагаща теза на Канеман и Тверски, според която тази важна *слабост* на мисленето ни се дължи на начина на функциониране на две системи, които управляват мисленето ни: система 1 – бърза, интуитивна и емоционална, и система 2 – бавна, съзнателна и логична [6, с. 21]. Механизмът на интуитивно мислене (система 1) [6, с. 19] корелира с характеристиката *експресивност*, а механизмът на рационално мислене (система 2) – с характеристиката *рационалност*. С помощта на характеристиките *експресивност* и *рационалност* в работата се прави опит да се анализират семантични еквиваленти в немския език на лексемата *мисъл* в българския език, както и да се конкретизират отделни семантични признаци [7, с. 57], чиято съвкупност в езиков план представя профила на гореспоменатите характеристики. Изследването представя кратка част от по-обширна разработка в съпоставителен план, в която се подлагат на контрастивен анализ синоними на лексемата *мисъл* в българския и синоними на лексемата *Gedanke* в немския език.

Ексерпираният материал се представя чрез лексикографски източници на немски език (лексикографска ексерпция), Липсата на достатъчно психолингвистични изследвания на семантични еквиваленти на лексеми в когнитивната сфера аргументира и предмета на изследване на настоящата работа. Изследването е посветено на тема, която се отнася до няколко области – когнитивна лингвистика, лексикология, семасиология и когнитив-

на психология, т.е. работата има интердисциплинарен характер. Интересът е насочен към семантичната езикова реалност, към т.нар. езиково знание [8, с. 104]. Особеностите на тази реалност изискват разкриване на „теоретичните възможности за словесно означаване и знаково системообразуване, които са предпоставка за прагматично-актуалното функциониране на езиковите единици в речта“ [8, с. 104].

Езиковото значение не се възприема директно, „а се „конструира“ в употребата според начина, по който промените на значението на думите в езика се влияят от контекста“ [9, с. 12], а той спомага да се открият и „граматични и лексикални специфики“, отразяващи „езиково-специфична менталност“ [10, с. 56 – 58]. Менталността е свързана с езиковата картина на света, т.е. „езикът [...] отразява мисленето“ [11, с. 24; 12, с. 14], менталните измерения намират своето проявление в езиков план [13, с. 50-51; 12, с. 15; 14, с. 5]. Решението да се използва съответна конструкция или определена граматична морфема представлява избор на „[...] определен образ, за да структурираме възприетата ситуация с комуникативна цел“ [15, с. 12; 16, с. 4], но „думата трябва да е нещо повече от споделена дефиниция и образ“ [17, с. 17; 18, с. 26]. Най-важното условие за успешна комуникация е това, реципиентът, към когото е насочено нашето усилие за комуникация, също действително *да разбере* това усилие [19, с. 3]. Към този опит за комуникация се причислява и очакването на комуникативния партньор (на говорещото лице), *да бъде разбран* от адресата [20, с. 71]. Хората развиват рутина на тълкуване и действие в комуникативен план, но те показват и креативност, ако се сблъскат с притеснения или заблуди [21, с. 34]. Понятието *креативно действие* тук се разбира като признак на субективно действие, а не като институционализирано и обективно обновяване и признаване [22, с. 100].

Значението на думите се интерпретира на различни нива:

- семантиката на думата е израз на начина на мислене на носителите на даден език, който представя тяхното езиково пространство [11, с. 24], значението на думата „представлява когнитивна категория, която отговаря на споделеното ни понятие за именуванния феномен“ [13, с. 50 – 51]. Възприятието за света е „общоприето от езиковата общност [...]”. Общоприетите образи са дълбоко заложени в езиковото възприятие на носителите на езика“ [11, с. 23], но това възприятие за света не е константа, то се формира и трансформира [23, с. 15], световъзприемащото подлежи на развитие [24, с. 36];

- семантиката на думата е израз на „[...] отношението на думите към мислите, но също така и [...] на отношението на думите към действителността – начина, по който говорещите се ангажират с едно споделено разбиране за истината“ като така индивидуалното знание вече е разширено до споделено знание [17, с. 9, с. 542; 25, с. 40]; значението възниква на база нашия опит и интеракция с действителността около нас [26, с. 19];

- семантиката на думата е и израз на връзката между „[...] думите и социалните отношения – как хората използват езика не само за да пренасят идеи от една глава в друга, но и за да установят типа взаимоотношение, който искат да поддържат със своя събеседник“ [17, с. 10], тя е израз на идеята за социална интерdependентност и договорености с другите комуникативни партньори [27, с. 118].

Грешка при подобни интерпретации би била обаче, както отбелязва и когнитивният психолог и лингвист Стивън Пинкър, да ги съотнесем към самия език, тъй като „[...] езикът е преди всичко средство за изразяване на нашите мисли и чувства и не трябва да бъде смесван със самите мисли и чувства“ [17, р. 35].

Друг съществен от теоретична гледна точка аспект е изясняването на термина *еквивалентност*, което е необходимо поради дискусиата, възникнала при дефинирането и категоризирането му. При голяма част от лек-

семите е възможен не само един превод, а контекстът предполага и различни начини на превод – това обстоятелство поражда сложните отношения между лема и еквиваленти. Най-често срещаното отношение на еквивалентност е частичната или непълната еквивалентност. Отношенията на еквивалентност между немските и българските лексеми представляват сложна комбинация от конвергенция и дивергенция, наречена *мултивергенция*, която някои лингвисти, работещи в областта на теорията на лексикографията, определят като най-важния вид отношение на еквивалентност [28, с. 67].

МЕТОДИ

За приносния характер на настоящата работа е определящо и това, че създадената методология би могла да послужи като основа за други семантични интерпретации, тъй като се разглеждат възможни семасиологични отношения на съответствие на лексема в българския език и нейни еквиваленти в немския език (въз основа на посочвания за двата езика общ индоевропейски произход може да се отбележи, че те са далечнородствени езици – това обстоятелство е в основата на опита да се потърсят прилики и сходства в разработка, част от която е настоящата работа). Изследването има за цел да изследва лексикални репрезентации в немския език, които аргументират предположението, че в немския език преобладават семантични еквиваленти на лексемата *мисъл*, чиито семантични признаци оформят профила на характеристиката *рационалност* – за сметка на по-малкия брой репрезентации на лексикални единици, чрез семантичните признаци на които в езиков план се представя характеристиката *експресивност*. За изходна величина при анализа в работата се приема лексемата *мисъл* в българския език, като се използва описателният (емпиричният) метод в синхронен разрез, благодарение на който лексикалните единици се открояват и могат да се сведат до семантични съвкупности. Същността на емпиричния метод се изразява не толкова в описание на езиковите факти, колкото в анализа и интерпретацията им. Редица автори смятат, че анализът се извършва посредством езиковата интуиция на изследователя [29, с. 4], но винаги в основата на анализа е конкретният езиков материал [30, с. 1]. Анализът на семантичните еквиваленти следва да се направи на равнище *микросемантика*: в микросемантичен аспект думата се състои от значения, каквито те се срещат в даден тип контекст и както са описани в различни тълковни речници. Тези значения „[...] са в границите на лексико-семантичната система, т.е. лексико-семантични варианти“ [31, с. 52].

Лексико-семантичният аспект има отношение както към езиковите номинативни единици, така и към езиковите значения, разглеждани в системата [32, с. 54; 33, с. 8]. Семното описание в рамките на лексикалната група може да се извърши с различни методи, един от които е семен анализ на речниковите дефиниции [34, с. 43]. Лексикалните средства, като средства за изразяване на определена семантика, принадлежат към периферията на функционално-семантичните категории, но те са класифицирани като основен тип периферийни средства [35, с. 176]. Лексикалната система е „най-бързо променящото се езиково равнище, което е зависимо в най-голяма степен от екстралингвистични фактори“ като функционална целесъобразност и комуникативна релевантност [36, с. 189-190]. Езикови явления, обсъждани в работата, биха могли да станат основа за лингвокултурологични хипотези и допускания: изразяването напр. на национален менталитет, разбирането на съответната култура с помощта на езикови средства въз основа на семантичен анализ на лексикални единици много често подтиква редица изследователи към различни изводи, понякога и концептуално несъвместими [30, с. 13; 37]. Това обстоятелство произтича от липсата на комплексен подход към изследваните лингвистични факти, изискващ анализ не само от чисто лингвистична позиция, а обединяване и синхронизиране на анализи от семасиологична, психолингвистична и културологична гледна точка.

АНАЛИЗ И РЕЗУЛТАТИ

Предложението в настоящата работа теза се позиционира в горизонталния когнитивно-лингвистичен континуум, като се акцентува върху допускането, че хората *са склонни* да вярват в това, че те мислят *рационално* и тази склонност има своя езиков израз в лексикални езикови обекти, които те използват с комуникативна цел. За провеждането на успешна комуникация е изключително важно „[...] споделеното знание за човешката рационалност“ [17, с. 541]. За да изтъкнат „рационалното“ в начина си на мислене при общуване с другите, носителите на даден език *разчитат* на съответни лексикални единици, представляващи разнородни по състав (от морфосинтактична перспектива) конструкции, асоцииращи се със семантични цялости. *Назоваването* не означава само *обозначаване* на определен обект, това е и начин за предаване „с помощта на езика на някакво мисловно съдържане“ на информация [38, с. 201]. Така думата функционира като когнитивен механизъм, като средство за трансформация на информация [12, с. 14; 39, с. 4-5].

Таблица 1

Лексикална единица	Значение в тълковен речник DUDEN Online	Значение в DWDS	Значение в тълковен речник WAHRIG
der Gedanke [мисъл]	1. 'etwas, was gedacht wird, gedacht wordenist; Überlegung' [нещо, което се мисли, помислено е; обмисляне] 2. 'das Denken an etwas' [мислене за нещо]	1. 'das, was jmd. denkt oder gedacht hat' [това, което някой мисли или е помислил] 2. das Denken [мислене]	'Vorgang, Inhalt oder Ergebnis des Denkens; geistige Vorstellung' [процес, съдържание или резултат на мислене, мисловна представа]
der Einfall [мисъл, хрумване, идея]	'Gedanke, der jemandem plötzlich in den Sinn kommt; Idee, die jemand plötzlich hat' [мисъл, идея, която внезапно хрумва на някого]	'plötzlicher Gedanke, plötzliche Idee' [внезапна мисъл, внезапна идея]	'plötzlicher Gedanke' [внезапна мисъл]
die Erleuchtung [просветление, прозрение]	'plötzliche Erkenntnis' [внезапно разбиране, осъзнаване]	'(plötzliche) oft wunderbar anmutende Klarheit über Probleme, Fragen' [(внезапна) привидна яснота за проблеми, въпроси]	'plötzliche Erkenntnis' [внезапно разбиране, осъзнаване]
die Meinung [мнение]	1. 'Persönliche Ansicht, Überzeugung, Einstellung o. Ä., die jemand in Bezug auf jemanden, etwas hat (und die sein Urteil bestimmt)' [лична преценка, убеждение, отношение на някого към нещо, някого, във връзка с нещо, някого, което определя и преценката му] 2. 'im Bewusstsein der Allgemeinheit [vorherrschende Auffassungen] hinsichtlich bestimmter [politischer] Sachverhalte' [преобладаващи в съзнанието на общността мнения във връзка с определени (политически) факти]	'Ansicht, persönliches Urteil über etw., jmdn., Standpunkt in Bezug auf etw., jmdn.' [лична преценка за нещо, някого, лична позиция във връзка с нещо, някого]	'Urteil' [преценка]
der Sinn [смисъл] - [чувство, усет, разбиране], [мисъл]	1. 'Gefühl, Verständnis für etwas' [чувство, усет, разбиране за нещо] 2. 'jemandes Gedanken, Denken' [нечни мисли, мислене]	1. 'Verständnis, Aufgeschlossenheit, Empfänglichkeit für etw.' [разбиране, отвореност, възприемчивост] 2. 'das Denken, die Gedanken' [мислене, мисли]	1. 'Empfänglichkeit, Verständnis'; [възприемчивост, разбиране] 2. 'Denken, Gedanken' [мислене, мисъл]
der Bedacht [обмисляне, размисъл]	'mit Bedacht mit einer bestimmten Überlegung' [с определено съображение, обмисляне]	'mit, voll, ohne Bedacht – mit, voll, ohne Überlegung, Umsicht, Sorgfalt' [с, изцяло, без обмисляне, благодарение, внимание]	'Überlegung, Besonnenheit' [обмисляне, внимателност]
die Überlegung [обмисляне]	'Folge von Gedanken, durch die sich jemand vor einer Entscheidung o. Ä. über etwas klar zu werden versucht' [последователност от мисли, предхождащи дадено решение, с помощта на които човек иска да си изясни нещо]	'(vorgetragene) Folge von Gedanken, die einer Entscheidung vorausgehen', [последователност от мисли, които предхождат дадено решение]	'Gedanken' [мисли]
die Sicht [поглед, възглед за света]	'Betrachtungsweise, Anschauungsweise' [гледна точка, светоглед]	'Betrachtungsweise, Aspekt, Blickwinkel', [гледна точка, аспект, светоглед]	'Blickwinkel, Betrachtungsweise' [гледна точка, светоглед]
der Einblick [осъзнаване, вникване]	'(Außenstehenden ermöglichter) Blick in etwas hinein' [възможност, дадена на външен човек (незапознат с проблема), да вникне в същността на нещо]	'Blick in etw. hinein', [поглед, вникване в същността на нш.]	'Kenntnis durch eigenen Augenschein' [знание посредством лична проверка]
die Abwägung [обмисляне]	'das Abwägen' [пореждане]	'abwägendes, vergleichendes Betrachten und Prüfen von etw., sorgsames Bedenken der Vor- und Nachteile von etw.' [разглеждане, сравнителен преглед и проверка на нещо, внимателно обмисляне на предимствата и недостатъците на нещо]	'bedächtige Überlegung' [обмисляне]

*Таблицата е съставена от автора.

Екскерпираният материал в работата е извлечен от лексикографски източници на немски език [40; 41; 42; 43], преводът на български език е на автора на изследването. Избраните лексеми са репрезентативни с оглед на различни семантични признаци, които се открояват в резултат на семния анализ на речникови дефиниции на лексемите, като тук не се представят синонимни отношения, които, изразявайки корелативност, се отличават предимно с общи когнитивни, но в същото време и с някои различни прагматически значения. Синоними като напр. Gedankenblitz [внезапно хрумване] и Geistesblitz [внезапно остроумно хрумване] са обект на лексико-семантичен анализ в друга разработка на автора.

Речниковите дефиниции, извлечени от три източника, са предложени в табличен вид и служат като основа за идеята на автора да обедини лексеми в лексико-семантично поле, представящо характеристиката експресивност, като чрез семен анализ се открояват признаците спонтанност, внезапност, външен, интуитивност и тревожност. (признаците са предложени от автора). Чрез интегралните семантични признаци убеденост, предпазливост, последователност, точност, предходност, перспективност, логичност, далновидност, дълбочина, общ поглед (обхващане отгоре) и поглед отстрана (отвън), в лексико-семантично поле се обединяват други лексикални единици. При семния анализ на речниковите им дефиниции авторът на работата акцентува върху тяхната принадлежност към лексико-семантично поле, насочено към характеристиката рационалност.

Таблица 2

Лексикална единица	Характеристика	Интегрален семантичен признак
der Einfall [мисъл, хрумване, идея]	експресивност	внезапност, спонтанност
die Erleuchtung [просветление, прозрение]	експресивност	внезапност, спонтанност
der Gedanke [мисъл]	експресивност <=> рационалност	външен, тревожност <=> логичност
die Meinung [мнение]	експресивност <=> рационалност	спонтанност <=> убеденост
der Sinn – 1. [чувство, усет, разбиране]; 2. [мисъл, смисъл]	експресивност <=> рационалност	интуитивност <=> логичност
der Bedacht [обмисляне, размисъл]	рационалност	предпазливост, дълбочина
die Überlegung [обмисляне]	рационалност	последователност, предпазливост, предходност
die Sicht [поглед, възглед за света]	рационалност	перспективност, далновидност, общ поглед (обхващане отгоре)
der Einblick [осъзнаване, вникване]	рационалност	дълбочина (с определено намерение), поглед отстрана, (обхващане отвън)
die Abwägung [обмисляне]	рационалност	дълбочина, предпазливост, точност

*Таблицата е съставена от автора.

Три от представените в таблица 2 лексеми обединяват опозиционни от гледна точка на представената теза семантични признаци: лексемата *der Gedanke* [мисъл] със семантични признаци *външен*, *тревожност* и *логичност*, лексемата *die Meinung* [мнение] със семантични признаци *спонтанност* и *убеденост* и лексемата *der Sinn* [смисъл, мисъл] – [чувство, усет, разбиране], със семантични признаци *интуитивност* и *логичност*. Когато става дума за изразяване на лично мнение със субективно отношение, присъства неизбежно и емоционален елемент, а според тезата на Канеман и Тверски първоначално се включва интуитивната ни емоционална система 1, вследствие на което преценката ни би могла да бъде спонтанна, дори необмислена. Лексемата *die Meinung* [мнение] в немския език е и с активно значение ‘съществуващи в съзнанието на общността мнения във връзка с определени (политически) факти’ (срв, таблица 1). Този семантичен скок в едно ново значение се дължи на вътрешно-семантични отношения, които водят до семантично разчленяване и до семантични варианти на лексемите.

Лексемите *der Einblick* [осъзнаване, вникване] и *die Abwägung* [обмисляне] притежават на пръв поглед един и същ семантичен признак *дълбочина*, но докато при

първата лексема тази *дълбочина* е в резултат на определено намерение: да се осигури възможност за *поглед отстрана*, да се обхване същността на проблема от човек, който досега е нямал представа за него, то при втората лексема *дълбочината* е вследствие на щателно, внимателно сравнение. От представените в таблица 2 лексеми, обединени в лексико-семантично поле, представящо характеристиката *рационалност*, единствено лексемата *die Überlegung* [обмисляне] притежава семантичния признак *предходност* [44]: налице е поредица от мисли, предшествващи дадено решение, като тази предходност е свързана с последователност и с предпазливост.

Лексемите *der Einfall* [мисъл, хрумване, идея] и *die Erleuchtung* [просветление, прозрение], причислени към лексико-семантичното поле, представящо характеристиката *експресивност*, освен признака *спонтанност* притежават и семантичния признак *внезапност*, който обаче при първата лексема характеризира *начина* на генериране на нови идеи (в настоящ времеви момент), докато при втората лексикална единица изяснява *начина* на осъзнаване (отново в настоящ времеви момент), на предходни обстоятелства, на причинно-следствени връзки, отнасящи се до факти в миналото.

ИЗВОДИ

Ако хипотетично се приеме, че хората *винаги* са рационално мислещи, това най-малкото би означавало, че те *винаги* трябва да могат:

- да преценяват какво искат: изправени пред избор, да могат да подредят различните алтернативи логично (според собствените си предпочитания);
- да откриват грешки в това, което правят;
- да анализират решенията си, т.е. да притежават способност за рефлексия, [45, с. 18-19], а рефлексията при хората в много голяма степен е свързана с използването на езика [46, с. 121].

Реалистично погледнато, на *привидно рационално* мислещия човек му липсва *надеждността* на машината: налице са ситуационни, вътреличностни и междуличностни фактори, които водят до системни грешки в преценките му, наречени деформации [6, с. 15-16]. От друга страна, за него е характерна *сигурността* на разсъжденията: а хората всъщност не могат да предсказват събития и ситуации, освен това те са склонни да преценяват вероятностите въз основа на *наличността* – колкото по-лесно успеят да „извикат в ума си някакъв сценарий – колкото по-наличен е той за тях – за толкова по-вероятен го намират“ [1, с. 179]. Така този *сценарий* има по-голяма тежест при всяка тяхна преценка. Рационално мислещият човек следва да е *несигурен* в разсъжденията си, защото ако той е абсолютно сигурен в тях, той би могъл да се „самоподведе“ и да направи грешка. От друга страна, при несигурност е необходима преценка, а когато е налице такава, съществува и огромната възможност хората да сбъркат. Потребността от сигурност, която хората изпитват, ги прави податливи към грешка. Да се признае възможността за грешка означава, да се признае несигурността, следователно човек трябва да се опита да запази чувството за собствената си *погрешишност* [1, с. 206]. В тази връзка Канеман посочва още едно ограничение на човешкия ум: нашата увереност в онова, което вярваме, че знаем, както и нашата неспособност да признаем своето незнание [6, с. 21]. Хората все пак биха могли да се доверят на интуицията си, твърди Георги Менгов, ако са изпълнени следните три условия, (от които най-проблематично е третото условие):

- да се разполага със запас от голям брой наблюдения, т.е. да е натрупан опит;
- да се прояви усилие, за да се намерят съществените връзки между различните действащи фактори, т.е. да е натрупано теоретично знание;
- средата, в която се намират хората, да притежава достатъчна стабилност, устойчивост и прогнозируемост, т.е. светът да не претърпи промяна по отношение на важни за хората аспекти, за да не бъдат обречени на провал

техните предположения [47, с. 3-4].

В основата на стремежа да се анализират интуитивните оценки и избори стоят емоциите, на които са подвластни хората [6, с. 19], тъй като емоциите направляват техните възприятия, като оказват влияние върху процеса на съхранение на информация в мозъка [48, с. 7]. С експресивността като характеристика в езиков план се определя съвкупността от семантични признаци, които спомогат както за изразяване на субективна нагласа, субективно отношение на говорещото лице, така и за предизвикване на субективно отношение у реципиента към съдържанието на казаното [49]. Обстоятелството, че хората, мислейки за себе си, се идентифицират със система 2, със „съзнателното, разсъждаващото Аз“ [6, с. 26], което взема решения и избира, намира своята проекция и в езикови структури в немския език, чрез които начинът на мислене става *явен* и за другите, с които общуват носителите на немския език. Не само идентификацията с *рационалното*, но и самите идеи, емоционално подплатените решения и начинът, по който ние се ангажираме със споделяното разбиране за *знанието*, „стават видими чрез езика“ [17, с. 35]. Анализирани в когнитивен план, за словесния знак е характерен и конотативен компонент, който от своя страна обхваща и експресивни микрокомпоненти [50, с. 57; 12, с. 18]. Лингвистични езикови обекти в настоящата работа са анализирани в полза на първоначалната хипотеза, че определени ментални особености могат да станат *явни* чрез наличието на лексеми в немския език, които са семантични еквиваленти на лексемата *мисъл* в българския език, както и че идентифицирането с *разсъждаващото Аз* намира израз в по-големия брой лексеми в немския език, обозначаващи *разсъждаване, обмисляне и внимателно преценяване*.

REFERENCES:

1. Luis, M. (2018). *Mehanizmita na uma. Kaneman i Tverski: edno priyatelstvo, koeto promeni misleneto ni*. Sofiya: izdatelstvo „Izlok-Zapad“. [Луис, М. Механизмите на ума. Канеман и Тверски: едно приятелство, което промени мисленето ни. София: издателство „Изток-Запад“. 2018.]
2. Dengel, A. (2012). *Semantische Technologien. Grundlagen. Konzepte. Anwendungen*. (Eds.). Heidelberg: Spektrum Akademischer Verlag. Deutsches Forschungszentrum für Künstliche Intelligenz.
3. Vasilev, V. (2011). *Kognitivnite shemi kato teoretichen konstrukt i kato tehnologichen produkt*. In: *Balgarsko spisanie po psihologiya. Ofitsialno izdanie na druzhestvoto na psihologite v Balgariya. Sbornik nauchni dokladi. VI natsionalen kongres po psihologiya*. Sofiya: 18-20 noemvri. 18-23. [Василев, В. Когнитивните схеми като теоретичен конструкт и като технологичен продукт. В: *Българско списание по психология. Официално издание на дружеството на психолозите в България. Сборник научни доклади. VI национален конгрес по психология*. София: 18-20 ноември. 2011. 18-23.]
4. Kinsz, M., Demir, K. (2011). *Eine kritisch-kontrastive Darstellung der Kognitiven Linguistik*. Frankfurt am Main: Universitätsbibliothek Johann Christian Senckenberg. 300-305. <https://core.ac.uk/download/pdf/14522962.pdf> достъп на 17.01. 2021.
5. Stoyanova, S. (2016). *Refleksiya v obuchenieto i stremezh kam sobstvena znachimost*. In: *Philosophy. Volume 25, Number 3*. 2016. 313-321. [Стоянова, С. Рефлексия в обучението и стремеж към собствена значимост. В: *Философия*. 25. №3. 313-321.]
6. Kaneman, D. (2012). *Misleneto*. Sofiya: izdatelstvo „Izlok-Zapad“. [Канеман, Д. Мисленето. София: издателство „Изток-Запад“. 2012.]
7. Busse, D. (2015). *Grundzüge einer verstehentheoretisch reflektierten interpretativen Semantik. Stark erweiterte, überarbeitete und aktualisierte Neuausgabe*. Wiesbaden: Springer VS.
8. Kasabov, I. (2014). *Za vrazkata mezhdu slovesnite konotatsii i frazeologichni znacheniya*. 102-123. [Касабов, И. За връзката между словесните конотации и фразеологичните значения. 2014. 102-123.] http://eprints.nbu.bg/2133/1/SKM_654e14022816250.pdf достъп на 06.02. 2021.
9. Dagnev, I. (2017). *Metaforichni termini v anatomiyata: angliysko-balgarsko sapostavitelno izsledvane*. Avtoreferat na disertatsiya za prisazhdane na obrazovatelnata i nauchna stepen „doktor“. Sofiya: Sofiyski universitet „Sv. Kliment Ohridski“. Fakultet po klasicheski i novi filologii, katedra „Anglistika i amerikanistika“. [Дагнев, И. Метафорични термини в анатомията: английско-българско съпоставително изследване. Автореферат на дисертация за присъждане на образователната и научна степен „доктор“. София: Софийски университет „Св. Климент Охридски“. Факултет по класически и нови филологии, катедра „Англистика и американистика“. 2017.] http://digilib.nalis.bg/dspviewer/bul/c8da3410-9d7d-4336-95b1-83929b6e06ee?tk=zo00EJ19QzaVsYOSm24G7gAAABgBCGZ.L01Keitsti2R-oMEJu2_Q&citation_url=/xmlui/handle/nls/27376 достъп на 16.01. 2021.
10. Dobрева, A. (2020). *Kognitivni aspekt v opisanieto na kontsepti*

za bazisni emotsii v angliyskiya i balgarskiya ezik. Shumen: Universitetsko izdatelstvo „Episkop Konstantin Preslavski“. [Добрева, А. Когнитивен аспект в описанието на концепти за базисни емоции в английския и българския език. Шумен: Университетско издателство „Епископ Константин Преславски“. 2020.]

11. Vihogonova, H. (2020). *Umstvenata deynost na choveka v rech-nikoviya fond na nemskiya i balgarskiya ezik. Avtoreferat na disertatsiya za prisazhdane na obrazovatelnata i nauchna stepen „doktor“*. Plovdiv: Plovdivski universitet „Paisiy Hilendarski“. [Вихроганова, Х. Умствената дейност на човека в речниковия фонд на немския и българския език. Автореферат на дисертация за присъждане на образователната и научна степен „доктор“. Пловдив: Пловдивски университет „Пайсий Хилендарски“. 2020.] <https://procedures.uni-plovdiv.bg/docs/procedure/1922/16350044021108064157.pdf> достъп на 28.12. 2020.
12. Pernishka, E. (2013). *Savremenni aspekti na leksikologiyata*. [Пернишка, Е. Съвременни аспекти на лексикологията. 2013.] <https://ispan.waw.pl/ireteslaw/bitstream/handle/20.500.12528/627/70-godini-13-20.pdf?sequence=1> достъп на 23.01. 2021.
13. Stamenov, M. (2016). *Ezik, kognitivni strukturi i struktura na saznanieto. Avtoreferat na disertatsiya za prisazhdane na nauchna stepen „doktor na filologicheskite nauki“*. Sofiya: Balgarska akademiya na naukite. Institut za balgarski ezik „Prof. Lyubomir Andreychin“. [Стаменов, М. Език, когнитивни структури и структурата на съзнанието. Автореферат на дисертация за присъждане на научната степен „доктор на филологическите науки“. София: Българска академия на науките. Институт за български език „Проф. Любомир Андрейчин“. 2016.] <https://ibf.bas.bg/wp-content/uploads/2016/04/D0%90%D0%B2%20%D1%82%D0%B5%D1%80%D0%B5%D1%84%D0%B5%D1%80%D0%B0%D1%82%D1%8A%D1%82.pdf> достъп на 27.01. 2021.
14. Slavcheva, M. (2010). *Semantichni deskriptori na refleksivni po forma glagolni strukturi v savremenniya balgarski, frenski i ungarski ezik. Disertatsiya za prisazhdane na obrazovatelnata i nauchna stepen „doktor“*. Sofiya: Institut po paralelna obrabotka na informatsiyata. Balgarska akademiya na naukite. [Славчева, М. Семантични дескриптори на рефлексивни по форма глаголни структури в съвременния български, френски и унгарски език. Дисертация за присъждане на образователната и научна степен „доктор“. София: Институт по паралелна обработка на информацията. Българска академия на науките. 2010.] <https://www.iict.bas.bg/konkursi/2011/MSlavcheva/disertacia.pdf> достъп на 12.01. 2021.
15. Langacker, R. (1990). *Concept, Image, Symbol*. Berlin: Mouton.
16. Langacker, R. (2008). *Cognitive Grammar: A Basic Introduction*. Oxford: Oxford University Press.
17. Pinkar, S. (2013). *Materialat na misalta. Ezikat kato prozorets kam choveshtkata priroda*. Sofiya: izdatelstvo „Izlok-Zapad“. [Пинкър, С. Материалът на мисълта. Езикът като прозорец към човешката природа. София: издателство „Изток-Запад“. 2013.]
18. Busse, D. (2012). *Frame-Semantik. Ein Kompendium*. Berlin/Boston: Walter de Gruyter.
19. Pafel, J., Reich, I. (2016). *Einführung in die Semantik*. Stuttgart: J. B. Metzler Verlag.
20. Meggle, G. (2010). *Handlungstheoretische Semantik*. Berlin/New York: Walter de Gruyter.
21. Keller, R. (2012). *Das interpretative Paradigma: Eine Einführung*. Wiesbaden: Springer VS Verlag für Sozialwissenschaften.
22. Knoblauch, H. (2011). *Alfred Schütz, die Phantasie und das Neue. Überlegungen zu einer Theorie des kreativen Handelns*. In: Schröder, N., Bidlo, O. (Eds.): *Die Entdeckung des Neuen*. Springer Link. 99-116. <https://link.springer.com> достъп на 03.02. 2021.
23. Griybargar, D., Padeski, K. (2018). *Misalta opredelya nastroyeni-eto. Kak, promenyayki nachina si na mislene, mozhem da promeni- du shevnoto si sostoyanie*. Sofiya: izdatelstvo „Izlok-Zapad“. [Грийбаргар, Д., Падески, К. Мисълта определя настроението. Как, променяйки начина си на мислене, можем да променим душевното си състояние. София: издателство „Изток-Запад“. 2018.]
24. Krumova-Tsvetkova, L. (2016). *Za diahroniyata v sinhronnato opisane na savremennata balgarska leksika (vaz osnova na „Balgarska leksikologiya“, 2013g.)*. Sofiya: Institut za balgarski ezik – BAN. [Кримова-Цветкова, Л. За диахронията в синхронното описание на съвременната българска лексика (въз основа на „Българска лексикология“, 2013г.). <https://ispan.waw.pl/ireteslaw/bitstream/handle/20.500.12528/701/Lexikografia-2016-30-37.pdf?sequence=1&isAllowed=y> достъп на 02.02. 2021.
25. Schmitt, R., Köhler, B. (2006). *Kognitive Linguistik, Metaphernanalyse und die Alltagspsychologie des Tabakkonsums*. In: *Psychologie und Gesellschaftskritik*. 30 (3/4), 39-64. <https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:0168-ss0ar-288126> достъп на 27.01. 2021.
26. Jessen, M., Blomberg, J. Roche, J. (Eds.). (2018). *Kognitive Linguistik. Kompendium DaF/DaZ. Band 2*. Tübingen: Narr Francke Attempto Verlag. https://ebooks-fachzeitungen-de.ciando.com/img/books/extract/3823391984_lp.pdf
27. Ziemann, A. (2011). *Handlung und Kommunikation – eine situationstheoretische Reformulierung*. In: Schröder, N., Bidlo, O. (Eds.): *Die Entdeckung des Neuen*. Springer Link. 117-132. <https://link.springer.com> достъп на 03.02. 2021.
28. Lecheva, N. (2015). *Otnoshenieto na leksikografskata ekvivalentnost v dvuezikovi rechnitsi s nemski i balgarski ezik. Avtoreferat na disertatsiya za prisazhdane na obrazovatelnata i nauchna stepen „doktor“*. [Лечева, Н. Отношението на лексикографската еквивалентност в двуезикови речници с немски и български език. Автореферат на дисертация за присъждане на образователната и научна степен „доктор“. 2015.] <http://docplayer.bg/174423167> достъп на 04.02. 2021.

29. Zidarova, V. (2017). *Semantika i pragmatika na determinatsiyata v bulgarskiya ezik. Avtoreferat na disertatsionen trud za prisazhdane na nauchnata stepen "doktor na filologicheskite nauki"*. Plovdiv: Plovdivski universitet "Paisiy Hilendarski". [Зидарова, В. Семантика и прагматика на детерминацията в българския език. Автореферат на дисертационен труд за присъждане на научната степен "доктор на филологическите науки". Пловдив: Пловдивски университет "Паисий Хилендарски". 2017.] <https://procedures.uni-plovdiv.bg/docs/procedure/1393/2455840881337648275.pdf> достъп на 12.01. 2021.
30. Legurska, P. (2016a). On Contrastive Analysis and Lexical Studies. In: *Abdsar, X-XXI v. god. IV. br. 8. Sofiya: Institut za balgarski ezik "Prof. L. Andreychin"* – BAN. 1-15. [Легурска, П. За съпоставителния анализ и лексикалните изследвания. В: *Abdsar, X-XXI v. god. IV. br. 8. Sofiya: Institut za balgarski ezik "Prof. L. Andreychin"* – БАН. 2016. 1-15.]
31. Kasabov, I. (2006). *Gramatika na semantikata. Sofiya: Universitetsko izdatelstvo "Sv. Kliment Ohridski"*. [Касабов, И. Граматика на семантиката. София: Университетско издателство „Св. Климент Охридски“. <http://eprints.nbu.bg/2145/1/Gramatika%20na%20semantikata.pdf> достъп на 12.01. 2021.]
32. Yanev, B. (2018). *Za interferentnata izmenchivost i semantichnata adaptatsiya na nyakoi nemski nomina appellativa, zaeti v bulgarskiya s posrednichestvoto na drugi slavyanski ezitsi (intuitsiya i kompetentnost)*. In: *Balgarska rech. Spisanie za ezikoznanie i ezikova kultura. Godina XXIV, kniga 1. Sofiya: Izdanie na fakulteta po slavyanski filologii pri Sofiyskiya universitet "Sv. Kliment Ohridski" savmestno s fondatsiya "Prof. d-r Maksim Mladenov"*. Universitetsko izdatelstvo "Sv. Kliment Ohridski". 37-55. [Янев, Б. За интерферентната изменчивост и семантичната адаптация на някои немски номина appellativa, заети в българския с посредничеството на други славянски езици (интуиция и компетентност). В: *Българска реч. Списание за езикознание и езикова култура. Година XXIV, книга 1. София: Издание на факултета по славянски филологии при Софийския университет "Св. Климент Охридски" съвместно с фондация "Проф. д-р Максим Младенов"*. Университетско издателство "Св. Климент Охридски". 2018. 37-55] <https://www.researchgate.net/publication/329829204> достъп на 14.01. 2021.
33. Grimm, R., Delfmann, P. (2017). *Digitale Kommunikation. Sprache, Protokolle und Datenformate in offenen Netzen. 2., revidierte und erweiterte Auflage. Berlin/Boston: Walter de Gruyter*.
34. Legurska, P. (2016b). *Vazmozhnosti za modelirane na leksikalnata semantika v sapostavka. In: Za slovo – novi tarseniya i podhodi. Yubileen sbornik v chest na chl. kor. prof. d.f.n. Emiliya Pernishka. Sofiya: Izdatelstvo na BAN "Prof. Marin Drinov"*. 41-49. [Легурска, П. Възможности за моделиране на лексикалната семантика в съпоставка. В: *За словото – нови търсения и подходи. Юбилеен сборник в чест на чл. кор. проф. д.ф.н. Емилия Пернишка. София: Издателство на БАН "Проф. Марин Дринов"*. 2016. 41-49.]
35. Kutsarov, I. (2015). *Kam teoriyata za funkcionalno-semantichnite poleta. In: Nauchni trudove, tom 53, kn. 1, sb. A – Filologiya. Plovdiv: Plovdivski universitet "Paisiy Hilendarski"*. [Куцаров, И. Към теорията за функционално-семантичните полета. В: *Научни трудове, том 53, кн. 1, Сб. А – Филология. Пловдив: Пловдивски университет "Паисий Хилендарски"*. 2015.]
36. Kolkovska, S., Blagoeva, D. (2016). *Leksikalnata norma i neografskata praktika. Sofiya: Institut za balgarski ezik "Prof. Lyubomir Andreychin"* – BAN. [Колковска, С., Благоева, Д. Лексикалната норма и неографската практика. София: Институт за български език "Проф. Любомир Андрейчин" – БАН. 2016.]
37. Legurska, P. (2015). *Sapostavitelni analizi i natsionalna spetsifika na leksikata. Sofiya: ETO*. [Легурска, П. Съпоставителни анализи и национална специфика на лексиката. София: ЕТО. 2015.]
38. Ahmanova, O. (2007). *Slovary lingvisticheskikh terminov. Moskva: editorial URSS*. [Ахманова, О. С. Словарь лингвистических терминов. Москва: Едиториал УРСС. 2007.]
39. Ivanova, N. (2018). *Podhodi v izsledvaneto na obraznata leksika i frazeologiya. In: Yubileyna nauchna konferentsiya, posvetena na 50-godishninata na Velikotarnovskiy universitet "Sv. Sv. Kiril I Metodiy"*. 20.08. 2018. [Иванова, Н. Подходи в изследването на образната лексика и фразеология. В: *Юбилейна научна конференция, посветена на 50-годишнината на Великотърновския университет "Св. св. Кирил и Методий"*. 20.08. 2018.] <https://www.academia.edu/10258493> достъп на 05.01. 2021.
40. Duden Online Wörterbuch. Bibliographisches Institut GmbH. <https://www.duden.de/rechtschreibung> достъп на 02.02. 2021.
41. DWDS: Digitales Wörterbuch der deutschen Sprache. Berlin-Brandenburgische Akademie der Wissenschaften (BBAW) <https://www.dwds.de/wb> достъп на 01.01. 2021.
42. Wiktionary, das freie Wörterbuch <https://de.wiktionary.org> достъп на 01.01. 2021.
43. Wahrig, G. (1991). *Deutsches Wörterbuch. Mit einem "Lexikon der deutschen Sprachlehre"*. Gütersloh München: Bertelsmann Lexikon Verlag.
44. Lyanguzov, P. (2014). *Temporalnoto znachenie predhodnost i negovoto izrazhavanе. Sofiya: Universitetsko izdatelstvo "Sv. Kliment Ohridski"*. [Лянгузов, П. Темпоралното значение предходност и неговото изразяване. София: Университетско издателство "Св. Климент Охридски". 2014.]
45. Vasiliev, V. (2006). *Refleksiyata v poznaniето, samopoznaniето i praktikatа. Plovdiv: Makros*. [Василев, В. Рефлексията в познанието, самопознанието и практиката. Пловдив: Макрос. 2006.]
46. Hampe, M. (2016). *Kollektive Macht und semantische Autonomie: Sprache, Technik und Aufklärung. In: Deutsches Jahrbuch Philosophie. Hamburg: Felix Meiner Verlag. Volume 6. 121-141.* <https://doi.org/10.5840/>
- djp20166109
47. Mengov, G. (2014). *Ratsionalnost i intuitsiya v choveshkite resheniya. 2014. [Менгов, Г. Рационалност и интуиция в човешките решения.]* https://www.researchgate.net/publication/285345350_Rationality_and_Intuition_in_Human_Decisions достъп на 03.01. 2021.
48. Koeva, Ya. (2017). *Nevrodidaktika v obuchenieto po nemski ezik kao chuzhd. Avtoreferat na disertatsiya za prisazhdane na nauchna stepen „doktor na pedagogicheskite nauki“*. Sofiya: Nov Balgarski universitet. Departament "Romanistika i germanistika". [Коева, Я. Невродидактика в обучението по немски език като чужд. Автореферат на дисертация за присъждане на научна степен "доктор на педагогическите науки". София: Нов Български университет. Департамент "Романистика и германистика". 2017.]
49. Bozhilova, M. (2013). *Pragmatichna i stilistichna karakteristika na balgarskata leksika. In: Leksikologiya i frazeologiya na balgarskiya ezik. Sofiya: AI "Prof. Marin Drinov"*. 593-767. [Божилова, М. Прагматична и стилистична характеристика на българската лексика. В: *Лексикология и фразеология на българския език. София: АИ "Проф. Марин Дринов"*. 2013. 593-767.]
50. Dragichevich, R. (2007). *Leksikologiya srpskog jezika. Beograd: Zavod za utbenike*. [Драгичевич, Р. Лексикологија српског језика. Београд: Завод за уџбенике. 2007.]

Received date: 28.01.2021
Revised date: 14.03.2021
Accepted date: 27.05.2021